



HET JAAR DES HEREN 2017

Als u deze column leest, ligt het nieuwe jaar nog min of meer oningevuld voor ons. Een kers-

vers jaar vol met mogelijkheden en kansen. Wij mogen onze God dankbaar zijn dat Hij ons opnieuw een vol jaar wil schenken. Het jaar is weliswaar nieuw maar wij weten natuurlijk dat allerlei bestaande zorgen uit 2016 gewoon worden meegenomen. Dat geldt niet alleen voor de internationale en nationale situatie maar ook voor de stand van zaken binnen onze Kerk.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Velen van ons maken zich al lange tijd zorgen over de ontwikkelingen in het Midden-Oosten. Immens is het lijden van het Syrische volk. Al jarenlang zaait een burgeroorlog in Syrië dood en verderf. En de internationale gemeenschap is maar niet in staat om de oorlogsmachine te stoppen. Integendeel, allerlei machten en krachten hebben er belang bij om de strijdende partijen met wapens te steunen en het lijden van het volk zo te verlengen. Laten wij hopen en bidden dat in 2017 aan deze verschrikkelijke strijd een einde komt. In eigen land maken velen zich zorgen over de verscherping van het maatschappelijk debat. Veel discussies verzanden in ruwe taal en gescheld. In plaats van te argumenteren wordt er op de man of de vrouw gespeeld. Ook in christelijke kring zie ik helaas deze ontwikkeling. En het resultaat is dat de waardigheid van de naaste met voeten wordt getreden.

Kerkelijk leven

Over onze Kerk valt ook het nodige te zeggen. Wij weten allemaal van krim-

pende cijfers en geloofszwakke. Wij kunnen met deze zorgen verschillend omgaan. Zij kunnen ons verlammen zodat wij stil in een hoekje gaan zitten. Maar zorgen moeten ons mobiliseren. Zij worden dan uitdagingen waar oplossingen voor moeten worden gezocht. Ik hoop van harte dat onze pastorale teams, besturen en alle andere gedoopten in onze parochies voor die laatste houding zullen kiezen. Want ook in 2017 geldt dat er zoveel katholiek leven in ons Bossche bisdom is als de gedoopten zelf waarmaken.

Ga door!

Gods Geest wil ons immers ook in het nieuwe jaar des Heren motiveren om enthousiast aan de slag te gaan, ook als de kerkelijke situatie wel eens beter is geweest. Wat dat betreft moet ik denken aan de bemoediging die paus Franciscus de Nederlandse bisschoppen gaf bij ons bezoek aan Rome in december 2013. "Avanti", ga door; ga vooruit, was toen de boodschap van de paus. De bemoediging van onze paus komt voort uit een diep geloof. De God die wij in Christus ontmoeten is immers een trouwe God die niet laat varen het werk van zijn handen.

Jezus vraagt ons om zonder angst maar met moed en vertrouwen aan ons geloof gestalte te geven.

Tekens van het Koninkrijk

Wij hoeven ook in het komende jaar de Kerk niet te redden. Wij hoeven geen Atlasfiguren te zijn. In Christus heeft God onze wereld in principe al gered. En God zelf staat garant voor zijn Kerk en Hij zal haar vasthouden. Gods liefde voor ons en onze wereld gaat aan ons gelovig antwoord vooraf. Wij worden geroepen om in het komende jaar opnieuw tekens van Gods Koninkrijk op te richten. Tekens van naastenliefde en solidariteit; tekens van vergeving en gerechtigheid. Wij leven van de belofte dat God zelf zijn Koninkrijk zal voltoeien. Vanuit dat geloof kunnen wij ons ontspannen inspannen om de uitdagingen, die op ons levenspad komen, tegemoet te treden. Graag nodig ik alle parochianen van ons bisdom uit om hun beste krachten van hoofd, hart en handen in te zetten tot opbouw van onze geloofsgemeenschappen. In verbondenheid met Jezus Christus zijn wij tot veel in staat. Vanuit die gelovige overtuiging wens ik u een zalig, gezegend Nieuwjaar!

Mgr. dr. Gerard De Korte



De bisschop,
zijn staf en
medewerkers wensen u
Zalig Kerstmis en
een gezegend 2017

Agenda mgr. de Korte

Januari

Op alle doordeweekse dagen om 8.30 uur eucharistieviering in de kathedraal.

- 2** 9.00 uur nieuwjaarsontbijt met bisdommedewerkers
- 4** 11.00 uur groep ouderen bij de kerststal in de St. Jan
14.00 uur Franciscanen, Megen
- 5** 10.00 uur stafvergadering
- 6** 10.30 uur eeuwige professie, abdij van de zusters Birginitessen, Uden
- 8** 10.00 uur H. Mis St. Jan
13.00 uur nieuwjaarsconcert, provinciehuis Den Bosch
17.00 uur Driekoningen St. Jan
- 9** 11.00 uur Permanente Raad, Utrecht
- 10** 14.00 uur Missiezusters, Asten
- 11** 10.00 uur gesprek met het Kansfonds
- 12** 10.00 uur stafvergadering
17.00 uur nieuwjaarsontmoeting, provinciehuis Den Bosch
- 13** 15.00 uur oecumenelezing, Utrecht
- 14** 11.00 uur tweegesprek met de commissaris van de koning in Tilburg i.v.m. bijeenkomst rond Peerke Donders
- 15** 11.00 uur H. Mis Kerkdriel
- 16** 10.00 uur en 14.00 uur gesprekken met rabbijnen i.v.m. dag van het Jodendom
19.00 uur avond Elisabeth Leseur-groep, Den Bosch
- 17** 10.00 uur bisschoppenverg., Utrecht
- 18** 19.00 uur vesperviering St. Jan
20.00 uur lezing Grote Kerk in Den Bosch i.v.m. Bidweek voor de Eenheid
- 19** 10.00 uur stafvergadering
20.00 uur lezing, Hilvarenbeek
- 20** 20.00 uur lezing over paus Franciscus en Laudato Si, St. Jorisparochie Eindhoven
- 22** 10.00 uur H. Mis HH. Petrus en Pauluskerk, Tilburg
- 23** 12.30 uur werklunch met de burgemeester en wethouder van Eindhoven
18.00 uur Rotaryclub, Boekel
- 24** 20.00 uur lezing, Dinther
- 26** 10.00 uur stafvergadering
- 27** 14.00 uur Augustijnen, Eindhoven
- 28** 10.00 uur H. Mis met doven, 's-Hertogenbosch
- 29** 16.00 uur onthulling monument voor misbruikslachtoffers, Nijmegen
- 31** 19.30 uur lezing voor Vrouwen van Nu, Oirschot

Het nieuwe Jaar des Heren 2017

Sommige pastors menen dat ze de mensen tot kerkgang kunnen verleiden door de H. Mis telkens maar weer vrolijker, fraaiër, langer, korter, eenvoudiger of ingewikkelder te maken. Dat is goed bedoeld, maar ik meen dat dit ook een grote vergissing is. De liturgie van de kerk staat in een eeuwenoude behoudende traditie. Die behoudzucht heeft een goede reden. Gelovigen gaan niet naar de kerk om vermaakt te worden, maar willen iets vertrouwds voorgeschoteld krijgen. Dat werkt namelijk het beste als je een sacrament wilt ontvangen, je schuld wilt belijden, je geloof wilt belijden of gebeden wilt opzenden. Ervaring leert dat zoiets het beste werkt, wanneer je er niet meer bij hoeft na te denken. Ik pleit niet voor hersenloosheid, maar voor weldoordachte liturgie. Als je bij elke zin moet denken: waar gaat dit nou weer over, hoef je weinig devotie te verwachten. Zolang je bij je stapjes nadenkt, als je ze nog moet tellen, ben je niet met dansen bezig, maar met dansles. Als je bij tennissen bij elke bal moet bedenken dat je in moet stappen, tijdig de achterzwaai in moet zetten, en nog vijf andere dingen, ben je niet echt aan het tennissen. Dat ben je pas als dit allemaal zonder nadenken gebeurt. De ideale mis zou een mis zijn die haast buiten je bewustzijn om gaat; je aandacht zou uitgaan naar God. Is dat niet uiteindelijk de bedoeling van liturgie? Daarom houd ik zo van de vaste structuur die de H. Mis kenmerkt, zodat je zelfs aan de andere kant van de wereld, waar je de taal niet verstaat, toch de mis goed kunt volgen. De H. Mis doet mij telkens weer beseffen dat ik tekort schiet. Dat is niet iets om somber van te worden. Integendeel, het doet mij goed om dat te erkennen om vervolgens te mogen ervaren dat God

het goed met mij voor heeft. Dat blijkt elke mis weer uit de schriftlezingen van die dag en Hij stimuleert mij om mijn talenten te gebruiken. De preek geeft de gelegenheid om het aloude Evangelie bij de dag van vandaag te brengen en concreet te maken. Het Eucharistisch gebed verwoordt enerzijds heel concreet het onvoorstelbaar grote offer dat Jezus voor ons bracht, en tegelijkertijd neemt het je mee in het grote mysterie. Dat is niet iets om je hersens over te pijnigen, maar om je door mee te laten nemen en je de kans te geven je geloof in de liefhebbende God te laten groeien. De laatste woorden van de Mis zijn: *Ite, missa est*. Dat betekent niet: 'Ga, de mis is afgelopen', maar: Ga, je wordt er op uitgestuurd. Kortom, nadat je je handen hebt gevouwen is het nu de bedoeling dat je je handen uit de mouwen steekt en werk maakt van je geloof. Dat zal anderen goed doen, en het geeft jezelf een gelukkig gevoel. Dat maakt de H. Mis tot een prachtig cadeau. Maak er in 2017 een mooie 'gewoonte' van dit geschenk elke zondag dankbaar aan te nemen. Dan wordt het hoe dan ook een gezegend nieuw jaar.

+Rob Mutsaerts

Parochie: Een thuishaven voor de jonge generatie?

Tieners en jongeren die zich thuis voelen in de parochie, kan dat wel? Wat is daar voor nodig? Ja, dat kan, maar het is soms wel hard werken. Op de Impulsdag voor tiener- en jongerenwerk op zaterdag 28 januari 2017 willen we met betrokkenen rondom tiener- en jongerenwerk stil staan bij dit onderwerp. Hoe kan onze parochie een thuishaven zijn voor de jonge generatie?



Op deze dag zal er verder gekeken worden dan naar de meest voor de hand liggende dingen. Natuurlijk hebben we het over een tiener- en/of jongerengroep, maar ook zullen we aan de slag gaan met de vraag hoe tieners en jongeren in de 'alledaagse' parochie, midden in de gemeenschap, een plek kunnen krijgen. Door middel van een inspirerende lezing door Leo Feijen, een bruisende workshop en ontmoeting met anderen die bezig zijn met tiener- en jongerenwerk gaat u geïnspireerd terug naar uw parochie!

We nodigen alle betrokkenen rondom tiener- en jongerenwerk (pastores, vrijwilligers en ieder die iets in de parochie wil doen voor jongeren, maar nog niet weet hoe) van harte uit! De impulsdag vindt plaats bij Abdijhof Mariënkroon in Nieuwkuijk van 10.00 uur tot 14.30 uur (inclusief lunch). U kunt zich tot 22 januari aanmelden door een e-mail te sturen aan: jongeren@bisdomdenbosch.nl met daarin uw naam, parochie en eventuele dieetwensen. Meer informatie op: www.jongbisdomdenbosch.nl

Benoemingen/ontslagen

De zeereerwaarde pater **L.J.M. Janssens** o.carm. te Boxmeer per 16 oktober 2016 benoeming tot pastor van de Onze Lieve Vrouweparochie te Boxmeer.

De zeereerwaarde pater **A.J. van Steen** svd te Teteringen per 22 november 2016 eervol ontslag als pastor-assistent van de parochie Heilige Franciscus te Asten.

Mevrouw **C. Leijten-Putters** te Goirle per 1 december 2016 de pastorale zending en opdracht als pastoraal werkster van het ElisabethTweeSteden Ziekenhuis Tilburg.

Mevrouw **drs. M.E.C.C. de Hoon** per 18 december 2016 eervol ontslag van de pastorale opdracht en zending als pastoraal werkster van het ElisabethTweeSteden Ziekenhuis te Tilburg.

De weleerwaarde pater **I. Jesudass** te Aalst-Waalre per 1 maart 2017 benoeming tot pastor van de parochie H. Franciscus te Veghel onder gelijktijdig eervol ontslag als pastor van de Parochie Heilige Willibrord te Valkenswaard.

De weleerwaarde pater **R. Chinta** te Valkenswaard per 1 maart 2017 benoeming tot pastor van de Parochie Heilige Willibrord te Valkenswaard.

In memoriam

Op 18 november 2016 is te Eindhoven overleden de zeereerwaarde heer **drs. Thomas Emmanuel van Lierop**, emeritus-pastoor van de parochie Onze Lieve Vrouw Tenhemelopneming te Helmond. De zeereerwaarde heer Van Lierop werd geboren in Vught op 24 december 1924 en tot priester van het bisdom 's-Hertogenbosch gewijd op 11 juni 1949. Hij was achtereenvolgens werkzaam als kapelaan te Geffen (parochie H. Maria Magdalena) van 1949-1952, als kapelaan te Eindhoven (parochie St. Trudo) van 1952-1954, als kapelaan te Tilburg (parochie HH. Martelaren van Gorcum) van 1954-1956 en als kapelaan te Mierlo-Hout (parochie H. Lucia) van 1956-1969. Per 31 oktober 1969 werd hij benoemd tot pastoor van de Parochie O.L.V. Tenhemelopneming te Helmond, naast welke functie hij tevens deken was van het dekenaat Helmond en lid van het Kathedraal Kapittel van 1973 tot 1985. Per 1 september 2002 werd aan pastoor Van Lierop wegens emeritaat eervol ontslag verleend.

Op 25 november 2016 is te Nijmegen overleden de zeereerwaarde heer **Wilhelmus Ignatius Gerardus Hulskorte**, emeritus-pastoor van de parochie O.L.V. Tenhemelopneming te Reusel. De zeereerwaarde heer Hulskorte is geboren in Nijmegen op 12 november 1930 en tot priester van het bisdom 's-Hertogenbosch gewijd op 6 januari 1974. Hij was achtereenvolgens werkzaam in de parochie Verrijzenis van Christus te Nijmegen als pastoraal werker van 1972-1974, als kapelaan van 1974-1979 en als pastoor van

1979 tot 1989. Per 1 augustus 1989 werd hij benoemd tot pastoor van de parochie O.L.V. Tenhemelopneming te Reusel, naast welke functie van 1992 tot 1993 tevens pastoor van de parochies te Hooge Mierde, Lage Mierde en Hulsel was. Per 1 juli 1998 werd aan pastoor Hulskorte wegens emeritaat eervol ontslag verleend. In zijn emeritaat is hij van 2000 tot 2002 nog actief geweest als waarnemend pastoor van de parochies H. Lambertus te Beers, H. Johannes de Doper te Gassel en H. Lambertus te Escharen en van 2004 tot 2006 als waarnemend pastoor van de parochies H. Johannes Geboorte te Duizel en H. Lucia te Steensel.

Op 6 december 2016 is te Eindhoven overleden de zeereerwaarde pater **Willem Gerard Mina Jeniskens** crl, pastor van de parochie Christus Koning te Veldhoven. De zeereerwaarde pater Jeniskens is geboren in IJsselstein (Venray) op 19 augustus 1942 en tot priester van de congregatie van de Reguliere Kanunniken van Lateranen gewijd op 29 juni 1969. Per 15 maart 1987 werd hij benoemd tot pastoor van de parochie H. Jozef te Veldhoven. Bij de vorming van de Pastorale Eenheid Christus Hovenier te Veldhoven, waaronder ook de parochie H. Jozef, in 2004 bleef hij in de parochie werkzaam als pastor en waarnemend pastoor. Bij de fusie van de parochies te Veldhoven werd hij per 15 augustus 2013 benoemd tot pastor van de Parochie Christus Koning.

Mogen zij rusten in vrede!

Verslag lekenraad

Op de agenda van de diocesane lekenraad stond in november j.l. 'Dialogo met de Islam'. Nadat Mgr. de Korte het onderwerp vanuit geschiedenis en theologie had ingeleid, en daarbij mogelijke

thema's voor dialoog had genoemd, vroeg hij: "Is het gewenst om met de islam in contact te komen en, zo ja, kunt u voorbeelden en suggesties aanreiken hoe dit zou kunnen?" Voorbeelden werden snel gegeven. Door parochies, en in gemeentes, doen zich gelegenheden voor en zijn er goede initiatieven waar christenen en moslims elkaar ontmoeten. Er is grote onwetendheid onder christenen waardoor gemakkelijk gesproken wordt over de islam en de moslims. Dit zal andersom ook zo zijn, maar enige nuancering van onze kant is wel nodig. Vele christenen hebben een negatief beeld bij de woorden 'moslims' en 'islam'. Door televisiebeelden van aanslagen en verhalen van vluchtelingen staat voor velen islam gelijk aan geweld en is iedere moslim agressief en discriminerend. Agressie en geweld zijn realiteit, maar dat is niet het enige. Wie moslims in eigen buurt of stad ontmoet, zal ervaren dat niet alle moslims hetzelfde zijn. Vele moslims lijden onder het negatieve beeld



Colofon

De nieuwsbrief is een uitgave van het **bisdom van 's-Hertogenbosch**. De *BisdomNieuwsbrief* wordt gratis verspreid bij het pastoraal kader en bij belangstellenden.

Een bijdrage ter dekking van de kosten wordt op prijs gesteld (publiciteitsfonds NL63 INGB 0001 3284 65)

Aan- / afmeldingen en wijzigingen voor de nieuwsbrief kunnen doorgeven worden via het mailadres: nieuwsbrief@bisdomdenbosch.nl

Bezoekadres:

Parade 11
5211 KL 's-Hertogenbosch
Postadres: Postbus 1070
5200 BC 's-Hertogenbosch

T: 073 523 20 20

E: nieuwsbrief@bisdomdenbosch.nl

W: www.bisdomdenbosch.nl

Verschijnt elf maal per jaar

dat wij van hen hebben. Menig moslim in Nederland is gevlucht voor het geweld. Angst en wantrouwen naar moslims is te verklaren, maar niet altijd terecht. Dat het contact met moslims wordt gemeden, is van bepaalde mensen, op grond van hun ervaringen, te begrijpen, maar niet van iedereen.

"Is het gewenst om met de islam, met moslims, in contact te komen?", vroeg de bisschop. "Ja", werd door de lekenraad geconcludeerd. Ondanks serieuze argumenten om "nee" te zeggen, dienen we open en respectvol met onze medeburgers om te gaan; samen werk te maken van 'goed samen leven'. Daar hoort bij dat geweld en discriminatie wordt afgewezen, maar ook dat er gelegenheid voor ontmoeting wordt gezocht om elkaar echt te leren kennen.

Ellen Kleinpenning, ambtelijk secretaris DLR

Dag van het Jodendom

Om de Dag van het Jodendom onder de aandacht te brengen van zo veel mogelijk gelovigen, zijn op verzoek van de bisschoppen, suggesties ontwikkeld voor verkondiging en voorbede op de 2^e zondag door het jaar A (15 januari 2017). Vanzelfsprekend wordt het thema van 2017 'De Vreemdeling' belicht. U kunt de suggesties downloaden van:

www.dagvanhetjodendom.nl
Zaterdag 14 januari zal er een diocesane studiedag zijn rond het thema 'De Vreemdeling'. Met een lezing over 'De vreemdeling in ons midden' door prof. dr. Fred van Iersel. Er wordt ook een vier-tal workshops aangeboden. Het programma staat op de website van het bisdom (nieuwsbericht 17 november j.l.). Aanmelden kan tot 9 januari 2017 bij mevrouw Anja van der Els:

E: avdels@bisdomdenbosch.nl

T: 073 523 2045. Zij kan u ook het programma sturen.

Omdat de Dag van het Jodendom de dialoog tussen joden en christenen wil stimuleren, zal mgr. G. de Korte een vertegenwoordiging van de joodse gemeenten in 'het bisdom van 's-Hertogenbosch' ontvangen. De ontmoeting staat in het teken van eerste kennismaking, uitwisseling van ervaringen en zoeken naar wegen tot verdere dialoog.

Ellen Kleinpenning

Lezing en debat met Stefan Paas en Erik Borgman

Op 25 januari 2017 zal er in de kerkzaal van de Boskapel te Nijmegen een lezing met debat gehouden worden over nieuwe inzichten met betrekking tot de toekomst van de kerk. Stefan Paas en Erik Borgman, die beiden een boek schreven waarin zij hun visie hierop gaven, zullen hun beider werk toelichten, waarna de mogelijkheid bestaat hierover te debatteren.

Eind 2015 verscheen van de hand van Paas het boek 'Vreemdelingen en Priesters'. In dit werk toont hij mogelijkheden om in deze tijd van ontkerkelijking toch aan de missionaire kant van de kerk handen en voeten te geven. In diezelfde periode rolde het boek 'Waar blijft de Kerk?' van Erik Borgman van de drukpers. Ook hij geeft een heel persoonlijke kijk op de toekomst van de kerk.

Het is een unieke kans om deze invloedrijke schrijvers te ontmoeten en kennis te maken met hun gedachtegoed. De lezing begint om 14.00 uur (zaal open vanaf 13.30 uur).

De entree bedraagt € 5,00. In de pauze bestaat de mogelijkheid boeken van de sprekers aan te schaffen en desgewenst te laten signeren.